

Comunitat Autònoma / Departament / Estat	COMUNITAT VALENCIANA
Municipi	VALÈNCIA
Direcció	Plaça del Carme, 7 46003
Edifici	Parròquia de la Santíssima Creu

Campanes desaparegudes

Nom	La Matilde (refosa)
Localització	
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 81 Vora 9 Altura del bronze 68 Pes aproximat (en quilos)308 kg
Fonedor	ROSES, HERMANOS (SILLA)
Any fosa	1941
Descripció	
Fotos	19
Tocs	
Conservació, manteniment	
Protecció	
Propostes	
Autors de la documentació	
Data	

Campanes actuals

Nom	Senyalet (0)
Localització	espadanya
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 35 Vora Altura del bronze Pes aproximat (en quilos)25 kg
Fonedor	
Any fosa	1550ca
Descripció	
Fotos	7
Tocs	
Conservació, manteniment	Aquesta campaneta es troba en la curiosa torreta que s'alça a la capçalera de la nau del temple, possiblement fora l'antic senyalet. Pel que es pot documentar a distància, la truja és antiga així com els ferratges, possiblement del XVI.
Protecció	
Propostes	

Autors de la documentació	ANÒNIM
Data	21-03-2023

Nom	El Tiple, Santa Elena (1)
Localització	Sala de campanes
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 56 Vora 5,6 Altura del bronze Pes aproximat (en quilos)102 kg
Fonedor	
Any fosa	1682
Descripció	La campana té les anses trencades, però sembla que eren tres. En l'espatlla té dos cordons. Seguidament, en el terç hi ha dos grups de dos cordons i entre ells aquesta inscripció: "? XPS ?ATVS EX MARIA VIRGI?E DEVS HOMO FACTVS EST". Aquesta té diversos elements d'interés. En primer lloc, destaca el fet de disposar el nom de Crist amb les lletres "XPS", és a dir, en grec. Aquest fet era habitual en les campanes dels segles precedents. En segon lloc, totes les N estan invertides, fet que també era relativament habitual. A més, les lletres U es representen per mitjà de la V. El text té un marcat sentit protector i sovint apareix vinculat amb oracions destinades a aquesta finalitat, especialment dedicades a tronades. En valencià seria: "CRIST VA NÀIXER DE MARIA VERGE, DÉU ES VA FER HOME". Aquesta part final és una variant del pròleg de l'evangeli de Sant Joan (Jn 1, 14) i completa seria: "LA PARAULA ES VA FER HOME i HA HABITAT ENTRE NOSALTRES". En el mig té una creu de calvari i a cada costat del pedestal de la creu està l'any de fosa: "? A?O / I682 ?". En el costat oposat apareix una imatge d'una Mare de Déu de vestir i aquesta inscripció incisa: "STA. ELENA". Seguidament, hi ha dos cordons i una garlanda d'estels entre ells, així com altra inscripció incisa: "AÑO 1940". Per davall d'aquesta hi ha un relleu d'un castell o escut. Les inscripcions incises no són les originals i s'afegiren quan aquesta campana va quedar instal·lada al campanar. Per acabar, té cinc cordons en el mig peu i dos més en el peu.
Fotos	46
Tocs	No es toca.
Conservació, manteniment	Instal·lació original, a restaurar i conservar - no té anses. Està instal·lada en la volta de la sala de campanes, entre unes bigues de fusta. Conserva la ballesta i el batall antic. Té un electromall que no funciona.
Protecció	Protecció genèrica al trobar-se en un BIC declarat. En conseqüència les intervencions en les campanes han de ser comunicades a la Direcció General del Patrimoni Cultural Valencià adjuntant el projecte prèviament a l'inici dels treballs.
Propostes	La campana ha de ser protegida en la seua integritat, conservant tant la truja de fusta com el sistema de toc, què són del major interès. En cas de restauració cal conservar la truja de fusta de i restaurar-la. Sols s'admetrà el seu canvi per una nova de similars proporcions. Es podria mecanitzar amb motor de vol per impuls i electromall monofàsic. És imprescindible conservar els seus usos tradicionals.
Autors de la documentació	ALEPUZ CHELET, Joan; SOTOS ESCRIBANO, Ares
Data	13-05-2024

Nom	El Crist Rei, el Tiple Gran (2)
Localització	Sala de campanes
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 70 Vora 7,5 Altura del bronze Pes aproximat (en quilos)199 kg
Fonedor	ROSES, HERMANOS (SILLA)
Any fosa	1941
Descripció	La campana disposa de set anses i dos grups de dos cordons en el terç. Entre ells hi ha tres flors. A més, del cordó inferior penja una garlanda. En el mig hi ha una creu de calvari i l'escut d'Espanya. En altre lateral hi ha una imatge de Sant Miquel (que reproduceix la venerada a Lliria) i aquestes inscripcions incises, afegides quan la campana ja estava fosa: "CRISTO REY" / "AÑO (Sant Miquel) 1941". En el lateral del mig que queda apareix la marca de fàbrica: "FUNDICION / DE / CAMPANAS / DE / ROSES H ^{NOS} . SILLA (VALENCIA)". A continuació, en el mig peu hi ha altres dos grups de dos cordons i altra inscripció incisa: "OBSEQUIO DE LOS CONSORTES / Martí - Pierra". Finalment, té tres cordons en el peu.
Fotos	49
Tocs	No es toca.
Conservació, manteniment	Instal·lació original a conservar i restaurar, en regular estat de conservació. El batall és antic amb soquet. Està instal·lada en la volta de la sala de campanes, entre unes bigues de fusta. Conserva la ballesta i el batall antic. Té un electromall que no funciona.
Protecció	Protecció genèrica al trobar-se en un BIC declarat. En conseqüència les intervencions en les campanes han de ser comunicades a la Direcció General del Patrimoni Cultural Valencià adjuntant el projecte prèviament a l'inici dels treballs.
Propostes	La campana ha de ser protegida en la seua integritat, conservant tant la truja de fusta com el sistema de toc, què són del major interès. En cas de restauració cal conservar la truja de fusta de i restaurar-la. Sols s'admetrà el seu canvi per una nova de similars proporcions. Es podria mecanitzar amb motor de vol per impuls i electromall monofàsic. És imprescindible conservar els seus usos tradicionals.
Autors de la documentació	ALEPUZ CHELET, Joan; SOTOS ESCRIBANO, Ares
Data	13-05-2024

Nom	Matilde (3)
Localització	sala de campanes
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 85 Vora Altura del bronze Pes aproximat (en quilos)356 kg
Fonedor	PORTILLA, HERMANOS (GAJANO)
Any fosa	2004
Descripció	
Fotos	16
Tocs	
Conservació, manteniment	Bona
Protecció	
Propostes	

Autors de la documentació	ALEPUZ CHELET, Joan; SOTOS ESCRIBANO, Ares
Data	13-05-2024

Nom	La Maria del Carme (4)
Localització	Sala de campanes
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 106 Vora 10 Altura del bronze Pes aproximat (en quilos)690 kg
Fonedor	VAN DEN EYNDE, JAN
Any fosa	1504
Descripció	La campana diu "mete sata spontaneam honorem deo et patrie Liberationem xps rex venit (johanauin / me fecit) ano mdiiii" Baix hi han imatges de la Mare de Déu i de l'Ecce Homo alternades, amb la peculiaritat que les de la Mare de Déu ocupen els llocs rellevants, és a dir la part exterior i interior. Es tracta de l'habitual oració "MENTEM SANCTAM SPONTANEAM HONOREM DEO ET PATRIA LIBERATIONEM" L'expressió es troba en les campanes més antigues utilitzant-se des del segle XIII fins a principis del XVI, i té un significat fosc. Podria traduir-se com DE MANERA PIADOSA, I VOLUNTÀRIAMENT, SONE EN HONOR DE DÉU I PER A ALLIBERAR LA MEUA PÀTRIA. Es diu que durant l'enterrament de Santa Àgueda, va aparèixer un jove desconegut, vestit amb robes de seda, que va deixar junt amb la tomba una placa de marbre amb esta inscripció, que es mostra junt amb el bust de la santa, en la catedral de Catània. Segons conten el volcà Etna va fer erupció un any després de la mort de la Santa en el 250 i els pobladors de Catània van demanar la seua intervenció aconseguint detindre la lava a les portes de la ciutat. Des de llavors és patrona de Catània i de tota Sicília i de la contornada del volcà i invocada per a prevenir els danys del foc, rajos i volcans. Esta protecció podria justificar la "alliberament de la pàtria", que alguns han volgut interpretar, sense cap motiu, com una campana associada als alçaments contra les invasions. S'utilitza com a antífona en les segones vespres de Santa Àgata. VORÀGINE, en la Llegendra Daurada, li dóna una traducció més poètica, referint-se a la santa: "Ànima santa, generosa, honor de Déu i alliberadora de la seua pàtria". Una possible justificació de la popularitat del text es deuria, precisament, a la consideració de Santa Àgata, en molts llocs, com la protectora contra les tempestats, els volcans i altres fenòmens meteorològics devastadors. Este paper de protecció en altres llocs es deu a Sant Miquel Arcàngel o a Santa Bàrbara, encara que esta pareix una protectora més tardana. En conseqüència la campana, dedicada a Santa Àgata, protegiria, com la Santa, al territori de tot mal, i lloaria Déu. La campana, procedent del Servei de Recuperació després de la Guerra Civil, duu una bella inscripció incisa "Maria del Carmen / Año 1940".
Fotos	49
Tocs	
Conservació, manteniment	bona: sols falta un ansa, refeta ferro
Protecció	Bé Moble d'Interès Cultural (Decret 217/2018) de 30 de novembre (DOGV núm. 8439 07-12-2018) (BOE núm 16 18-01-2019). Codi anotació preventiva 000000145354 En conseqüència els projectes d'intervenció en la campana i les seues instal·lacions han de ser presentats a la Direcció General de Patrimoni Cultural i Museus per a la seua aprovació, prèviament a l'inici dels treballs.

Propostes	
Autors de la documentació	LLOP i BAYO, Francesc
Data	23-07-2005

Nom	El Vicent (5)
Localització	Sala de campanes
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 108 Vora 11 Altura del bronze 90 Pes aproximat (en quilos)729 kg
Fonedor	ROSES, HERMANOS (SILLA)
Any fosa	1941
Descripció	La campana té set anses i un cordó en l'espatlla. Seguidament, en el terç hi ha dos grups de dos cordons i una garlanda vegetal. Entre els cordons té una breu inscripció amb l'advocació a la qual està dedicada: "? ? SAN VICENTE FERRER ?". En el mig disposa d'una creu de calvari i la marca de fàbrica: "FUNDICION / DE / CAMPANAS / DE / ROSES H ^{NOS} SILLA (VALENCIA)". També té una imatge de Sant Vicent Ferrer) i aquestes inscripcions incises: "OBSEQUIO DE LOS PADRINOS / MANUEL RODRIGUEZ MANOLETE / Y STA. LEONILA ACOSTA". A més, també en el mig està l'escut nacional. En el mig peu té altres dos grups de dos cordons i entre ells hi ha altra inscripció: "? ? ? VALENCIA AÑO 1941 ? ?". El fet d'indicar el nom de la ciutat està vinculat a la destrucció de campanes durant la Guerra Civil (1936-1939). Durant aquesta es retiraren dels campanars centenars de bronzes, sense cap control ni inventari, fet que no va permetre recuperar-les a partir de 1939 perquè no ho indicaven les inscripcions. Per aquest motiu es va convertir en molt habitual el fet d'indicar el nom de la ciutat. En últim lloc, té altres dos grups de dos cordons en el peu.
Fotos	98
Tocs	Repic automàtic.
Conservació, manteniment	La campana està badada. Presenta un trencat en el llavi, concretament en la zona de colp del batall de la cara exterior. Està instal·lada amb truja de fusta d'Electrorecamp i mecanitzada amb motor d'impuls i electromall monofàsic. Disposa de batall lligat i dotat amb cable de seguretat.
Protecció	Protecció genèrica al trobar-se en un BIC declarat. En conseqüència les intervencions en les campanes han de ser comunicades a la Direcció General del Patrimoni Cultural Valencià adjuntant el projecte prèviament a l'inici dels treballs.
Propostes	
Autors de la documentació	ALEPUZ CHELET, Joan; SOTOS ESCRIBANO, Ares
Data	13-05-2024

Nom	Santa Creu (antiga El Baltasar) (6)
Localització	Sala de campanes
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 125 Vora 13 Altura del bronze 100 Pes aproximat (en quilos)1131 kg
Fonedor	ROSES, HERMANOS (SILLA)
Any fosa	1941

Descripció	La campana té set anses, sis de les quals tenen motius zoomorfs. Seguidament, en el terç hi ha dos grups de dos cordons i entre ells tres querubins i aquesta inscripció: "VALENCIA AÑO 1941". El fet d'indicar el nom del poble està vinculat a la destrucció de campanes durant la Guerra Civil (1936-1939). Durant aquesta es retiraren dels campanars centenars de bronzes, sense cap control ni inventari, fet que no va permetre recuperar-les a partir de 1939 perquè no ho indicaven les inscripcions. Per aquest motiu es va convertir en molt habitual el fet d'indicar el nom del poble. A més, del cordó inferior penja una garlanda amb motius vegetals. En el mig hi ha una creu sobre núvol, una custòdia i la marca de fàbrica amb l'escut d'Espanya del moment: C ^{TRS} ROSES HERMANOS / SILLA (VALENCIA)". A més, té una inscripció amb l'advocació a la qual està dedicada: "SANTA / CRUZ". Baix d'aquesta hi ha altra incisa, per tant, afegida quan la campana estava fosa: "OBSEQUIO DE LOS FELIGRESES A SU PARROQUIA". En el mig peu té altres dos grups de dos cordons, una garlanda i flors soltes entre els cordons. Finalment, en el peu té altres dos cordons.
Fotos	46
Tocs	Repic automàtic.
Conservació, manteniment	Regular - batall modern, reutilitzat de la campana l'Andreu de la Catedral. Està instal·lada amb truja de ferro Roses en una de les finestres de la sala de campanes i mecanitzada amb motor de vol continu i electromall monofàsic.
Protecció	Protecció genèrica al trobar-se en un BIC declarat. En conseqüència les intervencions en les campanes han de ser comunicades a la Direcció General del Patrimoni Cultural Valencià adjuntant el projecte prèviament a l'inici dels treballs.
Propostes	Vist l'estat en què es troba, proposem la restauració del conjunt. Cal baixar-la per a netejar-la per dins i per fora i la truja de ferro s'ha de canviar per altra de fusta de perfil tradicional valencià. A més, cal mecanitzar-la amb motor d'impuls i dotar-la amb ballesta per als vols manuals.
Autors de la documentació	ALEPUZ CHELET, Joan; SOTOS ESCRIBANO, Ares
Data	13-05-2024

Información completa: [Parròquia de la Santíssima Creu - \(COMUNITAT VALENCIANA\)](#)

PDF (22-05-2026)